

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи
2023-2024 навчальний рік

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«Соціальна робота з постраждалими від катастроф та надзвичайних ситуацій»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибіркового освітній компонент: вибіркового

Форма здобуття освіти – очна
(очна; змішана; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»
першого(бакалаврського) рівня вищої освіти

курс 2

Силабус освітнього компоненту розглянуто
на засіданні кафедри
психіатрії, наркології, медичної психології
та соціальної роботи
Протокол № 10 від
«30» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

проф. Кожина Г.М.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією
з проблем терапевтичного профілю

Протокол № 1 від
«25» серпня 2022 р.

Голова

проф. Кравчун П.Г.
(прізвище та ініціали)

Розробники:

1. Могилка О.П., викладач ЗВО
2. Перепьолкіна К.М., викладач ЗВО

Дані про викладачів:

Викладачі: Могилка Олександр Петрович-викладач ЗВО., Перепьолкіна Катерина Миколаївна -викладач ЗВО

Контактний тел. та E-mail викладача:

К.М.Перепьолкіна +3 80665195469, e-mail: km.perepolkina@knu.edu.ua

Профайли

1. https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=v2LcO2cAAAAJ&scilu=&scisig=AMD79ooAAAAAX4PukpvmWpXRvbjdCLiwdn_wZTxOw8qq&gmla=AJsN-F4WBhSf7e2Tekbk2I78FINLDwfBoKURIELDb76rKF9V2_ZyX0a_gSZfY_cbC3XofY_gdHzW5XrHKa4geC-YsX9e6IGzvi162fDs--Bp4-zJ157t3b5b3Qn5tbt6yTr-qbeZHnV0DMIY2mIix74chU8aMIO6etRzstYHrU6SE9n2IITbedwSljn5OpXhKzTme4xIOAYJ&sciund=7292142903000347303

2. <https://orcid.org/0000-0002-5849-6542>

3. <https://publons.com/researcher/3955126/katerina-perepelkina/>

О.П.Могилка +3 80503435009, e-mail: op.mohylka@knu.edu.ua

Профайли

1. https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=jscpjwoAAAAJ&scilu=&scisig=AMD79ooAAAAAX4AW0HWuwBLfTxM_y8TY0K1CCJwP4KFR&gmla=AJsN-F4CSCLN6Ay74rsxL3MJ5IFKGP_7Pq0jbyYiFrm8IAOjvWvbGsoDyA3e5quwlcmaA72mwYjjFEs6C2071u_DH2jbgJmj0qie0fnzEX1P-rUGxFq5dlZcLhNK7ErGA1fjwuJBk_EXIDu2DRcz2v4VIbZr7f6-qg&sciund=17955525364649925212

2. <https://orcid.org/0000-0003-0284-2749>

3. <https://publons.com/researcher/3948426/oleksandr-mohylka/>

Очні консультації, заочні консультації. Он-лайн консультації: на платформі Moodle ,Zoom або Google Meet по середам кожного тижня о 14 годині за київським часом.

Локація: 61022, м.Харків, пр. Науки, 4; вул. Академіка Павлова, 46.
Тел./факс (057) 738-10-68.

Бази кафедри: КНП ХОР «Обласна клінічна психіатрична лікарня №3», Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України», КНП ХОР «Обласний наркологічний диспансер», ННМК «Університетська клініка» ХНМУ.

E-mail:

kaf.6med.psihiatrii@knu.edu.ua

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (практичні заняття 8:00-12:15 / 12:25-16:45 у відповідності з розкладом; лекції – 9:20-11:00, 13:20-15:00 у відповідності з розкладом).

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Соціальна робота з постраждалими від катастроф та надзвичайних ситуацій» складена відповідно до Освітньо-професійної програми «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота».

Опис освітнього компоненту: Освітній компонент Соціальна робота з постраждалими від катастроф і надзвичайних ситуацій підготує студентів до практичної роботи в системі психосоціальної підтримки

Предметом вивчення освітнього компоненту є: сприяння у засвоєнні теоретичних знань, практичних умінь, формуванні високого рівня готовності до здійснення соціальної роботи з постраждалими від катастроф і надзвичайних станів

Міждисциплінарні зв'язки: «Соціальна робота з різними групами клієнтів», «Методи соціальної роботи», «Основи психоконсультації та психокорекції»

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE <https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=4611>

1. Мета та завдання освітнього компоненту

1.1. Мета вивчення освітнього компоненту «Соціальна робота з постраждалими від катастроф та надзвичайних ситуацій» - підготовка майбутніх соціальних працівників до практичної роботи в системі психічного здоров'я та психосоціальної підтримки з посилення адаптивних можливостей у людей, які постраждали внаслідок надзвичайних ситуацій, а також зміцнення резилієнс малих груп та місцевих громад.

1.2. Завдання:

- ознайомити з основними підходами та стратегіями роботи в умовах надзвичайних ситуацій;
- розглянути поняття «резилієнс» на індивідуальному (персональному) та груповому рівнях, а також на рівні громади;
- ознайомити з базовими принципами психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайних ситуацій та відповідними стратегіями та інтервенціями з урахуванням потреб і ресурсів клієнтів;
- розвинути навички застосування принципів психосоціальної підтримки та базових підходів у роботі з клієнтами.

також студенти матимуть змогу оволодіти такими **вміннями:**

- визначати стратегії та підходи соціальної роботи, які доцільно застосовувати на різних етапах надзвичайних ситуацій;
- аналізувати та визначати ресурси резилієнс на рівні людини, родини, організації, громади в умовах надзвичайних ситуацій; здійснювати інтервенції з відновлення базової безпеки та захисту прав, інтервенції з відновлення сімейних стосунків та мобілізації громади;
- здійснювати окремі неспроєктовані специфічні інтервенції з ПЗПСП;
- перенаправляти клієнтів згідно з базовими положеннями, механізмом та формою перенаправлення;
- здійснювати картування послуг із ПЗПСП на рівні громади.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети</p> <p>ЗК14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>
Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.</p> <p>ФК3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.</p> <p>ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.</p> <p>ФК6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.</p> <p>ФК7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.</p> <p>ФК8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.</p> <p>ФК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.</p> <p>ФК 14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.</p> <p>ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.</p>

	<p>ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи</p> <p>ФК 17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.</p> <p>ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах</p>
<p>1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:</p>	
<p>ПРН</p>	<p>ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.</p> <p>ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.</p> <p>ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.</p> <p>ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.</p> <p>ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.</p> <p>ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.</p> <p>ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.</p> <p>ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.</p> <p>ПРН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.</p> <p>ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.</p> <p>ПРН 16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.</p> <p>ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.</p> <p>ПРН 18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.</p> <p>ПРН 26. Орієнтуватися в базових питаннях фізіології та анатомії людини.</p> <p>ПРН 27. Опанувати знання з медичних питань, що можуть стосуватися соціально незахищених категорій населення для надання соціально-медичних послуг.</p>

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- ✓ комунікаційні навички
- ✓ міжособистісні навички
- ✓ навички дослідження
- ✓ адаптивність
- ✓ емоційний інтелект

2. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь спеціальності, ступень ,ОПП	Характеристика освітнього компоненту	
		очна	
Кількість кредитів – 3.5	Галузь знань 23 “Соціальна робота”	вибіркова	
Загальна кількість годин - 105	Спеціальність: 231 “Соціальна робота”	Рік підготовки:	
		2-й	-й
		Семестр	
		4-й	-й
Годин аудиторних –50 самостійної роботи студента - 55	Освітній ступень Бакалавр ОПП Соціальна робота	0 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		50 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		55 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			

2.1.2. Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Вплив надзвичайних ситуацій на людину, родину, громаду. Підходи та стратегії	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,.	Поточний контроль: усне опитування

	роботи в умовах надзвичайних ситуацій		обговорення з адячем учбових ентів заняття;	Підсумковий контроль: залік
2.	Інтервенції з психічного здоров'я та соціальної підтримки на рівні людини, родини та місцевої громади.	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем учбових елементів заняття	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
3.	Психогенні реакції і розлади, що виникають в екстремальних ситуаціях під час бойових дій	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем учбових елементів заняття	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
4.	Особливості дослідження психогеній в умовах екстремальних та надзвичайних ситуацій	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем учбових елементів заняття	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
5.	Особливості психосоціальної допомоги різним верствам населення	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем учбових елементів заняття	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
6.	Надання базових послуг та відновлення безпеки	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем учбових елементів заняття	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
7.	Підтримка громади і сім'ї.	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем учбових елементів заняття	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
8.	Цільова неспеціалізована підтримка.	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія,. обговорення з викладачем	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік

			учбових елементів заняття	
9.	Спеціалізовані послуги та інтервенції у сфері психічного здоров'я особистості та громади	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, обговорення з викладачем учбових елементів заняття	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
10.	Перенаправлення клієнтів у роботі соціального працівника.	5	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, обговорення з викладачем учбових елементів заняття	Поточний контроль: усне опитування Підсумковий контроль: залік
	Разом	50		

2.1.3.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Вплив надзвичайних ситуацій на людину, родину, громаду. Підходи та стратегії роботи в умовах надзвичайних ситуацій.	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
2.	Інтервенції з психічного здоров'я та соціальної підтримки на рівні людини, родини та місцевої громади	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
3.	Особливості психосоціальної допомоги різним верствам населення	15	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік

			заняць; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	
4.	Перенаправлення клієнтів у роботі соціального працівника.	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
5.	Підходи у роботі з психогенними реакціями, що виникають в екстремальних умовах стихійного лиха, катастроф	10	Обговорення вивченого самостійно матеріалу під час практичних занять; діалог з здобувачами вищої освіти; усне опитування	Поточний контроль: усне опитування самоконтроль, доповідь Підсумковий контроль: залік
разом 55				

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1 Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти

Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється згідно «Інструкції оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/instr_ocin21.docx

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133

4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Проведення та оцінювання заліку

Оцінювання результатів вивчення освітніх компонентів проводиться безпосередньо під час останнього заняття, яке проводиться науково-педагогічним працівником, що проводить заняття у групі. це підсумковий контроль, що проводиться після засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з освітнього компоненту на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи. Оцінювання освітнього компоненту проводиться по закінченні вивчення освітнього компоненту у формі «заліку»

Підсумкове заняття передбачає такі контрольні елементи:

1.Оцінювання засвоєння теоретичного матеріалу, який включає наступне:

1) тестові завдання з освітнього компоненту, які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до програми освітнього компоненту

2) усне опитування

оцінювання теоретичних знань за всіма темами освітнього компоненту

оцінюються за таблицею:4

Таблиця 4

Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти з освітнього компоненту

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вмє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вмє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних

	ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з освітнього компоненту	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)

«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Оцінка з освітнього компоненту

Для освітніх компонентів, вивчення яких закінчується у поточному семестрі, а формою контролю є «залік» передбачається врахування ЗНД.

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише студентам, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище Оцінки "F_x" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення освітнього компоненту, формою контролю якого є залік.

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. Для освітніх компонентів, формою контролю яких є «залік», сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 200 балів.

Після проведення семестрового контролю для освітніх компонентів, або їх частин, що закінчуються формою контролю «залік», , відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувачу освіти відповідну оцінку за таблицею 3 «Шкала оцінювання у ХНМУ», у індивідуальний навчальний план здобувача освіти та заповнює відомості успішності з освітнього компоненту

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, F _x	Незадовільно

3.2. Питання для заліку:

1. Підходи та стратегії роботи в умовах надзвичайних ситуацій.
2. Поняття надзвичайної ситуації.
3. Теоретичні основи особливостей поведінки людини в екстремальній ситуації.
4. Класифікація екстремальних ситуацій в сучасній психології екстремальності.
5. Основні підходи та стратегії роботи в надзвичайних ситуаціях.

- 6.Поняття та історія формування основних принципів психо- соціальної підтримки.
- 7.Піраміда інтервенцій у надзвичайних ситуаціях.
- 8.Класифікація психогенних станів, що виникають у надзвичайних та екстремальних ситуаціях.
- 9.Особливості соціальної роботи та соціально-психологічної підтримки різних верств населення.
10. Основні ознаки психологічної кризи за МКХ-11 і DSM-V.
- 11.Панічні розлади як наслідок впливу екстремальної ситуації. X
- 12.Основні методи дослідження психогеній у надзвичайних ситуаціях.
- 13.Метод спостереження в діагностиці психогенній.
- 14.Метод клінічного інтерв'ю в діагностиці психогенній.
- 15.Метод тестів в діагностиці психогенній.
- 16.Додаткові методи дослідження психогеній у родині, громаді.
- 17.Проективні методи дослідження особистості на предмет психічних розладів та психогеній.
- 18.Особливості реагування на надзвичайні події різних вікових груп.
19. Особливості надання першої психологічної допомоги постраждалим від катастроф чи надзвичайних ситуацій відповідно до вікового періоду.
- 20.Поняття безпеки та базових потреб.
21. Поняття психологічної безпеки особистості.
- 22.Інформаційна безпека та її забезпечення.
- 23.Непродовольча допомога, харчування та житло.
- 24.Фінансова та юридична допомога як спосіб відновлення безпеки.
- 25.Форми соціальної роботи з підтримки громади та сім'ї
26. Діалоги внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та місцевих громад.
27. Організація простору дитячого та сімейного розвитку та розвантаження.
- 28.Створення сприятливих умов для мобілізації громад у надзвичайних ситуаціях.
29. Громадські організації, їх структура та роль у наданні соціальних послуг населенню. Комунікативна стратегія у громаді як спосіб налагодження діалогу.
30. Базові психологічні консультації для окремих осіб, груп та сімей.
31. Складові психічного здоров'я особистості, громади, нації.
- 32.Групи самопомоги та самоорганізації, їх підтримка.
- 33.Перша психологічна допомога при катастрофах та у надзвичайних ситуаціях.
- 34.Історія створення груп самопомоги за кордоном та в Україні.
- 35.Алгоритм надання першої психологічної допомоги.

36. Психоедукація та ведення конкретного випадку як психосоціальна підтримка.
37. Послуги з психічного здоров'я, що надаються соціальними працівниками.
38. Спеціалізоване лікування:.
39. Етичні правила соціальної роботи, психологічна допомога, перенаправлення у системі психосоціальної роботи.
40. Перенаправлення та його основні етапи.
41. Етичні та методологічні аспекти перенаправлення клієнтів фахівця з соціальної роботи.
42. Етичні аспекти діяльності фахівця із соціальної роботи.
43. Особливості співпраці з різними урядовими та неурядовими організаціями у процесі надання соціальної допомоги населенню.
44. Особливості скерування клієнтів фахівців із соціальної роботи до медичних закладів.
45. Особливості скерування клієнтів фахівців із соціальної роботи до юридичних установ.
46. Особливості скерування клієнтів фахівців із соціальної роботи до психологів та/або психіатричних закладів.
47. Характеристика об'єкту і суб'єкту соціальної роботи в громаді.
48. Типологія клієнтів фахівця із соціальної роботи.
49. Основні підходи до роботи з окремою категорією клієнтів фахівця із соціальної роботи.
50. Ризики у професійній діяльності соціального працівника у роботі з різними категоріями у громаді.
51. Підходи у роботі з психогенними реакціями, що виникають в екстремальних умовах стихійного лиха, катастрофах.

3.3. Контрольні питання:

Тема 1. Вплив надзвичайних ситуацій на людину, родину, громаду.

1. Підходи та стратегії роботи в умовах надзвичайних ситуацій.
2. Поняття надзвичайної ситуації.
3. Теоретичні основи особливостей поведінки людини в екстремальній ситуації.
4. Класифікація екстремальних ситуацій в сучасній психології екстремальності.
5. Основні підходи та стратегії роботи в надзвичайних ситуаціях.
6. Поняття «резилієнс» та історія його розвитку.
7. Підходи до вивчення резилієнс.
8. Рівні резилієнс та підходи до її вимірювання.

Тема 2. Інтервенції з психічного здоров'я та соціальної підтримки на рівні людини,

1. Родини та місцевої громади.
2. Поняття та історія формування основних принципів психо- соціальної підтримки.
3. Основні принципи психосоціальної підтримки.
4. Піраміда інтервенцій у надзвичайних ситуаціях.

5. Класифікація психогенних станів, що виникають у надзвичайних та екстремальних ситуаціях.
6. Особливості соціальної роботи та соціально-психологічної підтримки різних верств населення.

Тема 3. Психогенні реакції і розлади, що виникають в екстремальних ситуаціях під час бойових дій.

1. Основні ознаки психологічної кризи за МКХ-11 і DSM-V.
2. Характеристика ознак психологічної кризи за Б.Колодзіним.
3. Характеристика ознак психологічної кризи за Ф. Пьюселіком.
4. Панічні розлади як наслідок впливу екстремальної ситуації.

Тема 4 . Дослідження психогеній в умовах екстремальних та надзвичайних ситуацій.

1. Основні методи дослідження психогеній у надзвичайних ситуаціях.
2. Метод спостереження в діагностиці психогенній.
3. Метод клінічного інтерв'ю в діагностиці психогенній.
4. Метод тестів в діагностиці психогенній.
5. Додаткові методи дослідження психогеній у родині, громаді.
6. Проективні методи дослідження особистості на предмет психічних розладів та психогеній.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Тема 5. Особливості психосоціальної допомоги різним верствам населення.

1. Особливості реагування на надзвичайні події різних вікових груп.
2. Особливості надання першої психологічної допомоги постраждалим від катастроф чи надзвичайних ситуацій відповідно до вікового періоду:
  - 1) психосоціальна допомога дітям дошкільного віку;
  - 2) психосоціальна допомога дітям шкільного віку;
  - 3) психосоціальна допомога підліткам; психосоціальна допомога особам зрілого віку.

Тема 6. Надання базових послуг та відновлення безпеки.

1. Поняття безпеки та базових потреб.
2. Поняття психологічної безпеки особистості.
3. Інформаційна безпека та її забезпечення.
4. Непродовольча допомога, харчування та житло.
5. Фінансова та юридична допомога як спосіб відновлення безпеки.
6. Працевлаштування та освіта як базові послуги забезпечення безпеки.
7. Медична допомога як вид допомоги для відновлення безпеки.
8. Система безоплатної юридичної та фінансової допомоги особистості, родині, громади

Тема 7. Підтримка громади і сім'ї.

1. Форми соціальної роботи з підтримки громади та сім'ї: громадські, культурні, освітні, батьківські заходи, просвітницька діяльність.
2. Діалоги внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та місцевих громад.
3. Організація простору дитячого та сімейного розвитку та розвантаження.
4. Створення сприятливих умов для мобілізації громад у надзвичайних ситуаціях.

5. Громадські організації, їх структура та роль у наданні соціальних послуг населенню.
6. Комунікаційна стратегія у громаді як спосіб налагодження діалогу.
7. Механізми мобілізації громади та мотивації особистості.

Тема 8. Цільова неспеціалізована підтримка.

1. Базові психологічні консультації для окремих осіб, груп та сімей.
2. Складові психічного здоров'я особистості, громади, нації.
3. Групи самодопомоги та самоорганізації, їх підтримка.
4. Перша психологічна допомога при катастрофах та у надзвичайних ситуаціях.
5. Історія створення груп самодопомоги за кордоном та в Україні.
6. Алгоритм надання першої психологічної допомоги.
7. Психоедукація та ведення конкретного випадку як психосоціальна підтримка.
8. Послуги з психічного здоров'я, що надаються соціальними працівниками.

Тема 9. Спеціалізовані послуги та інтервенції у сфері психічного здоров'я особистості та громади.

1. Спеціалізоване лікування: психічні, неврологічні та розлади пов'язані з вживанням психоактивних речовин.
2. Клінічне ведення психічних розладів: психотерапія, психіатрія.

Тема 10. Перенаправлення клієнтів у роботі соціального працівника.

1. Етичні правила соціальної роботи, психологічна допомога, перенаправлення у системі психосоціальної роботи. Перенаправлення та його основні етапи.
2. Етичні та методологічні аспекти перенаправлення клієнтів фахівця з соціальної роботи.
3. Етичні аспекти діяльності фахівця із соціальної роботи.
4. Особливості співпраці з різними урядовими та неурядовими організаціями у процесі надання соціальної допомоги населенню.
5. Особливості скерування клієнтів фахівців із соціальної роботи до медичних закладів.
6. Особливості скерування клієнтів фахівців із соціальної роботи до юридичних установ.
7. Особливості скерування клієнтів фахівців із соціальної роботи до психологів та\або психіатричних закладів.
8. Категорії клієнтів фахівця із соціальної роботи в громаді.
9. Характеристика об'єкту і суб'єкту соціальної роботи в громаді.
10. Типологія клієнтів фахівця із соціальної роботи.
11. Основні підходи до роботи з окремою категорією клієнтів фахівця із соціальної роботи.
12. Ризики у професійній діяльності соціального працівника у роботі з різними категоріями у громаді.
13. Підходи у роботі з психогенними реакціями, що виникають в екстремальних умовах стихійного лиха, катастрофах.
14. Біхевіористичний підхід в роботі з наслідками психотравми в умовах надзвичайних ситуацій: основні поняття біхевіористичного підходу, принципи соціальної роботи у рамках біхевіористичного підходу, техніки психосоціальної роботи у рамках біхевіористичного підходу.

15. Психодинамічний підхід в роботі з наслідками психотравми в умовах надзвичайних ситуацій: основні поняття психодинамічного підходу, принципи соціальної роботи у рамках психодинамічного підходу, техніки психосоціальної роботи у рамках психодинамічного підходу.
16. Екзистенційний підхід та гуманістичний напрямок в роботі з наслідками психотравми в умовах надзвичайних ситуацій: сновні поняття екзистенційного підходу, принципи соціальної роботи у рамках екзистенційного підходу, техніки психосоціальної роботи у рамках екзистенційного підходу.
17. Гуманістичний напрямок у соціальній роботі.
18. Особливості застосування гуманістичного підходу у соціальній роботі при надзвичайних ситуаціях.

3.4.Індивідуальні завдання студентів під керівництвом викладача з освітнього компоненту проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел, рекомендованих для опанування тем і проблем та підготовки доповідей за ними. За участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат, які можуть додаватись заохочувальні бали (не більше 10). В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів

Розрахунок балів:

1. Написання та захист (презентація) реферату за будьякою темою програми 2-3 бали
2. Виконання та успішний захист самостійної індивідуальної роботи,проєкту тощо 4-6 балів
3. Участь або презентація стендового докладу на конференції 7-8
4. Переможці (три перших призових місця) на олімпіаді або конференції 10

3.5.Правила оскарження оцінки.

Студент звертається із відповідним запитом до викладача, який переглядає наявні результати навчальної діяльності студента, що підлягають оцінюванню, при цьому за об'єктивних умов (виявлені технічні помилки) набрані бали можуть бути підвищенні. У ситуації, коли студент претендує на вищий бал і вважає оцінювання результатів його навчальної діяльності необ'єктивним, на кафедрі створюється комісія, яка пропонує здобувачу у визначеній формі (усній/письмовій) продемонструвати рівень набутих знань, умінь і навичок з даного освітнього компоненту. Бали можуть підвищитися в тому випадку, якщо студент підтверджує задекларований ним рівень знань.

3. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту. Щоб досягти мети навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати заняття, читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Відвідування занять та поведінка. Студентам необхідно не спізнюватися і не пропускати заняття; До початку занять на базі кафедри студенти повинні пройти медогляд і мати санітарну книжку .Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими освітніми потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, зв'яжіться з викладачем.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту: активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи.

Техніка безпеки. Всі студенти повинні обов'язково пройти інструктаж з техніки безпеки, який проводиться на початку першого заняття. Інструктаж проводить викладач академічної групи або відповідальна особа, згідно з інструкцією затвердженої наказом ХНМУ із записом у відповідному журналі

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності. Списування та плагіат при підготовці студентських наукових робіт не допускаються. Використання електронних гаджетів (мобільний телефон, планшет) не допускається в ході практичних занять, лекцій та при проведенні всіх видів контролю.

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

6. Рекомендована література

Основна

1 Керівництво МПК з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації : [пер. з англ.] / Між- відомчий постійний комітет. – Київ : Унів. вид-во Пульсари, 2017. – 216 с.

2. Шклярська О. Психологічна пружність – запорука виживання під час війни [Електронний ресурс] / Оксана Шклярська. –

Режим доступу: http://www.arattaukraine.com/text_ua.php?id=3373. – Назва з екрана.

3. WHO Guidelines on conditions specifically related to stress [Electronic resource] // World Health Organization, 2013. – 273 p. – Mode of access: http://www.who.int/mental_health/emergencies/stress_guidelines/en. – Title from the screen.

4. Facilitator guide MHPSS in Complex Emergencies Training Course. Advocacy : Training materials, 2016. – 20p.

5. Facilitator guide MHPSS in Complex Emergencies Training Course. Psychological First Aid : Training materials, 2016. – 22 p.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Міністерства освіти і науки України / Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.

2. Сайт Верховної Ради України / Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.

3. Сайт Кабінету Міністрів України / Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

4. Сайт Національної Академії Наук України / Режим доступу: <http://www.nas.gov.ua>